

Janusz Królikowski

"Bibliografia 1925-1990", Hans Urs von Balthasar, oprac. C. Capol, Einsiedeln-Freiburg 1990 : [recenzja]

Collectanea Theologica 62/1, 197-198

1992

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wieka. Trzeci zatem wymiar relacji, jaka zachodzi pomiędzy regionalizmem a osobą, można oddać za pomocą takiej tezy: regionalizm jest naturalnym, tzn. niezbywalnym prawem każdej osoby.

Zakres relacji, jakie zachodzą pomiędzy regionalizmem a osobą ludzką, wolno zdefiniować za pomocą trzech twierdzeń: regionalizm jest fenomenem specyficznym antropologicznym; regionalizm jest kategorią aksjologiczną osoby i dla wspólnoty osób; regionalizm jest naturalnym prawem osoby.

Analiza i zdefiniowanie natury relacji, jaka zachodzi pomiędzy regionalizmem a osobą (co było podstawowym celem Autora), umożliwiła faktyczną ocenę regionalizmu w kontekście współczesnego życia społecznego.

Wydaje się, że została dowiedziona teza, iż regionalizm zarówno w swoim wymiarze przedmiotowym jak i podmiotowym stanowi dla człowieka jedną z podstawowych wartości. Oznacza to, że ocena regionalizmu z punktu widzenia filozoficzno-moralnego, oparta jest na jego odniesieniu do człowieka jako osoby. To godność człowieka rozstrzyga, że antropologiczne treści pojęcia regionalizmu (społeczność, kultura, terytorium, identyfikacja z określoną społecznością, działalność) sprowadzają się do wartości człowieka i jako takie są mu należne jako osobie. Idzie tu przede wszystkim o prawo człowieka do własnej, regionalnej (i etnicznej) ojczyzny, tworzącej wspólnotę jednostki z określoną społecznością, opartą na naturalnych więzach krwi i pochodzenia; prawo do własnej kultury, która jest własnym sposobem istnienia i bytowania konkretnej jednostki i zapewnia jej integralność, osobową tożsamość i bezpieczne bytowanie w świecie; prawo do własnego regionalnego środowiska w postaci posiadania „domu”, dającego poczucie bycia u siebie. Godność osoby rozstrzyga o wartościach i powinnościach, składających się na pole moralności społecznej regionalizmu. To, co jest wartością dla osoby, co stanowi dobro należne osobie z tytułu jej godności, musi być także uznane w myśl katolickiej nauki społecznej za wartość życia społecznego, którego osoba jest podstawowym podmiotem. W tym sensie treściowe odrębności etniczno-kulturowe człowieka muszą być uznane za wartości wsobne i instrumentalne, które są społecznie ważne. Wartość regionalizmu nie oznacza jednak jego absolutyzowania. Stanowi ona wartość otwartą i względną, tzn. że trzeba ją zawsze uzgadniać z dobrem innych społeczności etnicznych, narodowych i państwowych.

Problematyka regionalizmu nie była podejmowana dotychczas w katolickiej nauce społecznej. Nie należy ona do jej klasycznych tematów. Pewne inspiracje w kierunku formowania problemu regionalizmu dała encyklika Jana Pawła II *Sollicitudo rei socialis*. Rozprawa ks. H. Skorowskiego jest pewną próbą fundamentalnego ujęcia tego problemu. Zasadnicze ustalenia tej rozprawy mogą stanowić podstawę do rozstrzygnięć szczegółowych kwestii społeczno-etycznych, związanych z problematyką regionalizmu.

ks. Jan Gliściński SDB, Łomianki

Hans Urs von BALTHASAR, *Bibliografia 1925—1990*, oprac. C. CAPOL, Johannes Verlag, Einsiedeln-Freiburg 1990, s. 174.

Hans Urs von Balthasar, jeden z największych teologów Kościoła, zostawił po sobie bogatą spuściznę pisarską, która długo będzie świadczyć o jego wielkości i geniuszu, w najpełniejszym znaczeniu tych słów. Teologiczne dzieło von Balthasara jest godne wielkiej uwagi, poznania i popularyzacji. Pierwszym narzędziem musi być oczywiście bibliografia publikacji. Taka bibliografia ukazała się w założonym przez Balthasara Johannes Verlag, zaś po raz kolejny opracowała i uzupełniła ją Cornelia Capol. Oprócz tego, że bibliografia publikacji Balthasara jest narzędziem poznawczym, ukazuje także ilościowy ogrom pracy, jaką wykonał: 119 książek własnych, 532 artykuły, 114 publikacje w dziełach zbiorowych, 110 tomów tłumaczeń,

29 opracowanych antologii, 103 wstępy i posłowania, 93 recenzje, 13 zainicjowanych serii wydawniczych, założenie i koordynowanie prac przeglądu teologicznego *Communio* (od 1972 r.). Tak wygląda ilościowo dorobek jednego człowieka, który teologii poświęcił swoje życie.

Dzieło teologiczne Balthasara staje się coraz popularniejsze w Kościele. Na całym świecie powstają stowarzyszenia, które stawiają sobie za cel poznawanie i propagowanie myśli wielkiego szwajcarskiego teologa, przygotowuje się w wielkim trudzie tłumaczenia jego dzieł i opracowuje się jego myśl teologiczną.

ks. Janusz Królikowski, Rzym